

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף כה

השוכח ונכנס עם תפילין בראשו לבית הכסא, מה יעשה?
היתה צואה על בשרו (במקום מכוסה), או שהכניס את ידו לבית הכסא (כגון שהכניס את ידו דרך חור של מחיצה) האם מותר בקריאת שמע?

דין ריח רע לגבי קריאת שמע:

'ריח רע שיש לו עיקר': כגון ריח רע העולה מצואה שנמצאת מאחוריו ואינו רואה אותה. נחלקו האמוראים האם צריך להתרחק ארבע אמות מהצואה, או להתרחק ארבע אמות ממקום שפסק הריח.

'ריח רע שאין לו עיקר': ריח הפחה, ואסור בקריאת שמע ובלימוד תורה. ואם הוא מהפחת חברו, מותר בלימוד תורה.

דין 'צואה עוברת' לגבי קריאת שמע: כגון אדם שעומד, ומעבירים לפניו 'גרף של רעי' (= כלי חרס המשמש לעשיית צרכים גדולים) שיש בו צואה. לדעת אב"י מותר לקרות קריאת שמע כנגדה, כיון שהאיסור לקרוא כנגד צואה הוא רק כשהיא עומדת במקומה ולא כשהיא עוברת, כמו שמצאנו בדין מצורע שמתמא תחת האילו רק בעודו עומד ולא כשהוא מהלך (ראה הרחבה ב'מושגים בדף'). ולדעת רבא אסור לקרוא כיון שהתורה אמרה 'והיה מחניך קדוש', וזה אינו גם כשהצואה עוברת.

הגמרא מבררת את דין קריאת שמע במקום שמסופק האם יש בו צואה או מי רגלים, וההבדל האם הספק הוא בבית או באשפה.

מי רגלים שנמצאים על הקרקע עד מתי אסור לקרוא כנגדם? האם כל זמן שמטפחין (= מרטיבים את הנוגע בהם), או כל עוד רישומם ניכר (= שנשאר סימן על הקרקע, אפילו שכבר יבשו)?

עד מתי אסור לקרוא כנגד צואה? האם אפילו כשיבשה כחרס?

למדנו במשנה לעיל שאם ירד לטבול, ורואה שלא יספיק לעלות ולהתכסות ולקרוא ק"ש לפני הנץ החמה, יתכסה במים ויקרא. הגמרא מבארת שמדובר שמתכסה במים עכורים, וכך ליבו לא רואה את הערוה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

נחלקו האמוראים האם מותר לעקבו לראות את הערוה בשעת ק"ש? והאם מותר לעקבו לנגוע בערוה בשעת ק"ש?

דין 'צואה בעששית': צואה המונחת מאחורי מחיצת זכוכית והיא נראית אבל לא יוצא ממנה ריח רע, מותר לקרוא ק"ש כנגדה, כיון שהתורה הקפידה על כיסויה (= 'וְשִׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צִאֲתֶיךָ'), ואכן היא מכוסה. לעומת זאת 'ערוה בעששית' אסור לקרוא כנגדה, כיון שהתורה אסרה לראותה (= 'וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֵרְוַת דְּבָרֶיךָ'), והיא נראית.

האם מותר לקרוא קריאת שמע מול גוי ערום?

הגמרא מבארת כמה מים צריך להטיל למי רגלים בכדי לבטל אותם, ואז יהיה מותר לקרוא ק"ש כנגדם.

גרף של רעי (= כלי חרס המשמש לעשיית צרכים גדולים) ועביט של מי רגלים (= כנ"ל), רק שמיועד למי רגלים) אסור לקרוא ק"ש כנגדם גם כשאין בהם כלום.

הגמרא דנה באיסור קריאת ק"ש כנגד צואה, מי רגלים, גרף של רעי, ועביט, - כשהם נמצאים מאחורי המיטה או מתחתיה.

אסור לשמש מיטתו בחדר שיש שם ספר תורה או תפילין, ואם הם מונחים כלי בתוך כלי מותר. ודוקא בכלי שאינו מיוחד להם, אבל בכלי המיוחד להם אפילו עשרה כלים נחשבים ככלי אחד.

מושגים בדף

דין מצורע תחת האילן: מצורע הוא 'אב הטומאה', ונאמר בפסוק "בְּדָד יֵשֵׁב מְחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ", מכאן אנו למדים שאף מושבו (= מקומו) של המצורע טמא. ולכן נוספה בו חומרה יותר משאר טמאים, שהוא 'טמא בביאה' - שאם נכנס לבית הוא מטמא אדם וכלים שנמצאים שם מדין 'טומאת אהל'. הנידון כאן הוא במצורע שעומד תחת האילן ואדם טהור עובר שם, כיון שהמצורע **עומד** שם הרי זה נחשב כ"מושבו" והטהור נטמא. לעומת זאת אם הטהור עומד תחת האילן והמצורע **עובר** שם, האדם הטהור לא נטמא, שכיון שהמצורע לא נעמד שם אין זה נחשב "מושבו".